

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодипокє число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о год. 4-й пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під ч. 9
ул. Коленника (Літодог ч. 9.) Ек-
спедиция місцева в Агенции Со-
коловского в пасажи Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише
на попередне застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Над-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Gazet-i Narodow-ий.

У вчерашнім виданю «Руслана» пода-
ли ми погрозу «Gazet-i Narodow-oi» на
адресу державної ради і теперішнього кабін-
ету на случай, коли-б парламент приймив
ся за управлінням язикових відносин у
всіх коронних краях Австрії. Поминувши
факт, що всяка погроза в очах поважних
людей буває смішною і ніколи не стане
за аргумент, хочемо «Gazet-i Narodow-ий»
пригадати, що правниця, до котрої належать
і польські послы, у відповіді на тронову
річ зазначила виразно, що она в цілости
постоїть за переведенем національної
рівноправности всіх австрійських народів.
Сею заявою прийняла на себе правниця обо-
в'язок розглянути ся у язикових відноси-
нах всіх коронних країв і в законодапній
дорозі постановити те, що узнасть відпо-
відним і справедливим.

Що язикові відносини в Галичині не
відповідають основним законам державним,
а тим самим і справедливости, як і потре-
бам руского народу, се доказувати річ
злишна. Відчув се красвий сойм перед
двома роками і ухвалив майже одностано-
вно резолюцию, котрою візвав правитель-
ство, щоби оно з всею точностю викону-
вало існуючі в користь руского народа
язикові розпорядження. Постанова тая була
паліативною. Державні власти мали на ра-
зі виконувати се, що відповідно до потреб
руского народа перед трицятьма роками бу-
ло постановлене, а що майже в цілости не
виконувалось, або навіть в найновіших
часах самовольною інтерпретацією було
ще вкоречене. Нині по 30-ти роках згада-
ні розпорядження перестаріли і не відповіда-
ють дійсним потребам руского народа. Ни-
ні вся Галицка Русь устами своїх послів і
всїяких політичних товариств упоминає ся

о розширенє прав свого язика в прилюд-
нім житю. Голосу сего не можна легкова-
жити. Всякий обережний політик мусить
з ним числитись, наколи заздалегідь хоче
усунути розріст національного антагоні-
зму і всіх лихих єго наслідків.

Рускі, соймові послы, вносячи цілу я-
зикову справу в краєвм соймі, мали на-
дію, що сойм зрозуміє вагу національного
мира в краю і прийме ся за справедливе
порішенє національного питання в краєвм
законодатнім тілі. Однакож досвід не о-
правдав сеї надії. Сойм узнав себе навіть
некомпетентним рішати про язик в держав-
них урядах. Проста консеквенция вимагає
тепер, щоби рішенє язикової справи пред-
ставити перед ареопаг державної ради.

В дальші виводи не думаємо запуска-
ти ся, але подаємо до відомости «Gazet-i
Narodow-oi»: 1) Що мимо існуючих цісар-
ських постанов і міністерияльних розпоря-
дженъ переважна часть урядників східної
Галичини не може виказати ся повним
знанем рускої мови, (цісарске розпоря-
дженє з 9. мая 1848 і міністерства спра-
ведливости з 3. січня 1849.), хоч на
основі послідного розпорядження, кождий
урядник, не знаючий рускої мови, повинен
утратити своє становище;

2) що руский язик є рівноуправнений
в ц. к. Судах східної Галичини (найвисша
цісарска постанова з 20. жовтня 1852 р.);

3) що всі цісарські власти обовязані
відноситись до руских сторін лише в їх
матерній мові, хочби навіть ті сторони по-
передно не обявили своєї волі. (Цісарска
постанова ut supra.);

4) що язик руский узнано краєвим в
цілій східній Галичині, і що на тій підставі
рускому язикови признано повне право в
устних, чи письменних зносинах з власт-
ями і судами, як і що ті власти і суди обо-
вязані з рускими сторонами зноситись ли-
ше в їх матерній мові. (Розпорядженє мі-

ністерства справедливости з 24. марта, 8.
червня і 9. липня 1860.);

5) що поодинокі громади узнані суть
за приватні сторони, і що в наслідок того
вільно їм з ц. к. властями зноситись в рід-
ній мові і від сих властей домагати ся до-
писий лиш в рускій мові. (Розпорядженє
міністерства справедливости з 9-го липня
1860.);

6) що сей сам обовязок накладає вис-
ше згаданє розпорядженє на всіх адвока-
тів і нотарів Галичини;

7) що в подібнім дусі гласять і пі-
знійші розпорядження з 7. серпня 1860 р.,
з 28. жовтня 1860 р., котрими наказує ся
і висшим судейским інстанциям приміни-
тись до наведених розпорядженъ;

8) що всі ц. к. власти і уряди, як не-
меньше громадські уряди і магістрати схід-
ної Галичини обовязані приймати і лагодити
рускі письма в рускій мові, (найвисша
цісарска постанова з 10. цвітня 1861 р.);

9) що всякі написи на будинках рядо-
вих у східній Галичині винні бути уміщені
також в рускій мові;

10. що колегіяльні суди обовязані роз-
правляти рівнож в рускій мові; рішеня в
табулярних справах, всякі едикти в часо-
писях, завізваня, декрети, засуди, слуханє
свідків і остаточні розправи видавати і пе-
реводити також в рускій мові, наколи пер-
ше внесене довершенє в сїй мові, (розпо-
рядженє міністерства справедливости з 5.
червня 1869 р.).

Редакция «Gazet-i Narodow-oi» зволить
поспитати себе, чи згадані розпорядження
і цісарські постанови виконують ся в Гали-
чині? Ми певні, що совісна відповідь випа-
де негативно. А в невиконуваню сих по-
станов лежить і причина сего національ-
ного антагонізму, що росте на очах з ко-
ждим днем.

Колиж нині лучає ся нагода управиль-
нити язикові відносини в законодапній дор-

6

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

СУДНИЙ ДЕНЬ.

(Йом кіпур).

(Далі).

— Ой, доню, мовчи вже, моя покірненька
сиріточко! — тужливо зітхнувши, знов про-
мовла стара. — А ви, пане мірошнику вибачте
дурній дівці. Молодий розум з молодим серцем
— що молоде пиво на хмелю і мутне і клео-
тить. А устоїть ся, то стане людям до смаку.

— А мині що? — сказав мірошник ми-
ні від неї ні гіркого ні солодкого не треба, бо
я вам не рівня. Мині мої гроші віддай, стара, то
я на вашу хату і дивитись не буду.

— Ой не має-ж у нас? Підожди ще, зароб-
ямо з дочкою у двох, то і віддамо. Ой лишеч-
ко-ж моє, Пилипку, з тобою і з нею. Ти-ж сам
знаєш, я тебе як сина любила, не думала, не
гадала, що ти з мене старої ті довги будеш
правити, та ще і з процентами. Хоч би дочку, чи
що, заміж віддати, і люди є добрі, — та от не
йде-ж ні за кого, хоч ти що хочеш? З того
часу, як ти з нею почав женихати ся, неначе
заворожив дівку. Краще, каже, мене в сиру зе-

млю живу закопайте. Дурна і я була, що дозво-
ляла вам до зорі от тут простоювати. Ой ли-
шечко мині!...

— А мині що робити? — сказав мірошник.
— Ти стара сих діл не розумієш: у багатого
чоловіка великі втрати. Ось я жидови винен,
так віддаю-ж, віддавайте й ви мені.

— Підожди ще хоч з місяць.

Мірошник поскріб в голові і подумав. Трохи
таки розжалобила його баба та й Галина квіт-
часта сорочка біліла недалеко.

— А я, дивись, накинуй за се ще десять
шагів — сказав він. — Краще віддама-б.

— Що-ж казати? Видко моя доля така —
зітхнула стара.

— Ну, виходить, так воно й буде. Я не
жид, я таки добрий собі чоловік. Другий, я знаю
вже напевне, накинуй би двацять, а я накинуй
тільки десять і підожду ще до Пилипівки. Та
дивись, тоді вже буду екаржити ся у правліне.

І він не знявши шапки, повернув ся і пі-
шов собі на село, навіть не оглядаючи ся на
хату, біля котрої довго ще біліла квітчаста со-
рочка, біліла на чорній тіни під вишнями, мов
біляста зірочка, — і не можна було мірошникові
бачити, як плакали чорні очі, як тягнулись до
нього білі руки, як зітхали дівочі груди.

— Не плач, доню, не плач, ясочко, — ка-

зала стара Пріська, — не плач, мабуть така
Божа воля.

— Ох, мамо, мамо, хоч би дала ти мині
очі йому вибрати! Може мині дало-б легче!

III.

По сїм думки мірошника стали якось ще
сумнійшими.

— От, щось не так їде на сїм свїті — ду-
мав він собі. — Якось чоловікові усе буває не-
приємно, а чого, і не придумаєш... Ось тепер дів-
ка прогнала... Жидом обізвала... Еге-ге! Як би я
був жид, та мав такі гроші та торгівлю... та
хиба ж став би жити, як тепер? Ні, не так! Те-
пер що то за жите моє: роби у млині сам, ніч
не доспи, день не доїж; диви ся за камінєм,
диви ся за валом, диви ся на валу за шестер-
нями, диви ся на шестернях за пальцями, аби
не повискакували та би забірали рівно. А диви
ся ще за клятими робітниками — підсіпкою.
Хиба можна довірити ся наймитові. Тільки піди
на хвилинку, зараз і вія, подлий чоловік, куди-
небудь до дівчат чкурне... А, собаче мірошниць-
ке жите, прямо таки собаче! Правда, з того ча-
су, як дядько-царство йому небесне! скотив ся
по пьяному в ковбаню, — зробив ся я сам хо-
зійном, і грошенята таки стали зазирати до
моєї кишені... Так знов що з них? За карбован-

зі, то певно-ж має і руский нарід неоспориме право подбати:

1) о удержане того всего, що вже посів і 2) о придбане сих прав, які єму до дальшого розвою потрібні.

Жиди між Гуцулами.

Чи можливо Гуцулови дійти до своїх прав?

Дня 19 січня прийшов до мене Гуцул, Павло Павучек, котрого справу я що іно подав в «Руслані» з листом від адвоката (дра Ферлевича в Чернівцях), в котрім єму доносить, що розправа апеляційна против него визначена на 22 с. м. у Львові. Лист наданий в Чернівцях 10 с. м. прийшов до Яблонці 13 с. м. Тут пролежав до 18 с. м. і коли би не випадковість «добути сьвеченої водиці», був би лист пролежав собі ще на почті, Бог зна! доки, бо Гуцул мешкає в полонині.

Гуцул післав «в ночи на Відорці (Йордан І. П.) по сьвечену водицю» і казав звідати на почті, чи нема якого письма до него? Та і тут вже якийсь прислужник Salomon-a vulgo Schloma Schärf-a, «жидок в окулерах Rosner чи як біда зовесь, відпрускував (відгонив як ката І. П.) мого хлопця», як каже Гуцул, «від почти, бо тут нема нічого для твого дедя (вітця І. П.), але мій хлопець не уступав си і дістав се письмо, котре я ту приніс». Хлопець діставши письмо з почти, мусів за ким гледіти, щоби прочитав то письмо, в полонині письма Гуцулови а ще німецького ніхто не прочитає. На щастє, хлопець стрів якугось панка, котрий прочитав му письмо пополудни 18 с. м. і казав чим скорше бігти в полонину, де Павло Павучек 3 милі від села находив ся, «бо термін на на 22 с. м. у Львові». Хлопець прибіг в полонину по опівночі, а Павло Павучек рушив в дорогу до мене, де прийшов около полудня (19/1), та мусів ждати до год. 2 пополудни, бо я був на засіданю ради громадскої.

Прочитавши візване, зайшов я в голову, як тут Гуцулови порадиати. Сам їхати я не міг, бо 21 с. м. неділя, а я мусів бим їхати залізницею в неділю. Гуцул не міг їхати, бо так го вже обробили, що не мав лише 1 зр. на дорогу, і хотя би я му був дав гроші і на дорогу і на адвоката, та се було би на ніщо не придалось, бо Гуцул міг би був, що майже певно, натрафити у Львові на таких дорадників, як мав доси. То-ж я в тій «скрутенсї», як каже Гуцул, удався до Вп. п. Федака Ст. в листі рег express, щоби, хоть не буде мав як заглянути до актів судових, полагав на моім представленю справи в «Руслані». Та і тут Гуцулови «вітер в очі». «Руслан» перервав мою допись,*) то-ж адвокат

*) Через натовп матеріялу мусіли ми на пару день перервати друк. Прим. Ред.

цем яким небудь ходиш-ходиш, лають тебе і за очі, та і в очі не соромлять ся, а чи багато прибитку? — дурниця! Ніколи хрещеному чоловікові не припаде стільки як жидові. От як би ще жиди винесли чорти з села, тоді, може, можна-б і розвинути ся. Ні до кого-б не пішли, як до мене і за копійчиною, коли треба на податок і за крамом. Ге! можна-б і шиночок, як піде добре, одкрити. А у млині, або посадив би кого, або хоч продав би. Ну його... якось то усе чоловік ще не чоловік, поки робить. Тото й розкіш, як від копійчки копійчка сама родить ся. Сього тільки дурень не розуміє... Заведи сові пару свиний, дивись ся, свиня звір плодучий, через рік вже мало не стадо! Так от і гроші: Пускаш їх по дурних людях, наче на пасовище, тільки гав не лови, та з'умій знов зігнати до купи в гарний час: від гроша родить ся десять грошів, від карбованця... десять карбованців.

Тут мірошник вийшов вже на самий гребінь дороги, відкіля почивав ся пологий спуск до річки. З переду вже чутно було — так ледви-ледви, як дув іноді нічний вітерець, як сонна вода звенить по котоках. А озирнувши ся ще раз, мірошник побачив позад себе в садах село і під високими тополями маленьку вдовину хатку... Він зупинив ся і подумав, трохи, почувавши у голові.

(Далі буде).

мусів би позістати без інформації, наколи би за моім дозволом тої інформації в редакції адвокату не уділено — quod erat demonstrandum, що деякому Гуцулови дуже трудно дійти до свого права.

При тій случайности мусу доповнити (се буде відай частійше мати місце) попередню мою допись в справі Гуцула Павла Павучека — одною подробицею, котру мені тепер Гуцул розказав, а котра показує, що Salomon vulgo Schloma Schärf від давна нищив свою жертву. Павло Павучек оповів мені так:

«Жиди нищили мене від давна. Що вігулили від мене ліси за ві за ві за ві, що се я вам пан-отче тамтого чазу розповів, а тепер ще вам розкажу одну прахтику за Schloma Schärf-a, коли маєте час мене вислухати. Schloma Schärf має у межу зі мнов полонину і дільниця від него зарубана», (Гуцули полонинами і в других місцях, особливо на межах з лісом не кладуть плотів, в значіню підгірскім або подільскім, тільки рубають смереки від 20—40 літ і ті смереки кладуть з гіллем на межу і се зовесь «зарубана дільниця» І. П.), тож Schloma Schärf з другим ще жидком єму підвладним проробили у тій дільниці діру тай там посипали соли, аби загулити (завабити І. П.) мої дробета (вівці І. П.), ніби то я єму шкоду роблю моїми дробетами. Діти сокотили дробета, але не могли досокотити, куда дівають си мої дробета, аж мав я барана дуже рогатого межі тим дробом (вівцями І. П.), та діти мої дивит си, а баран термосит си у дільниці; діти полетіли туда, аж там є що видіти, жид (Schloma Schärf, тегне мого барана зароги на свій бік кризь ту діру в дільниці. Таким способом переймив жид ніби у себе в шкоді 38 мого дробу. Той дріб загнав він у село і передержав его 7 день у себе, а я мав густі ходи до суду, бо ту мені не зробили права і той дріб віздихав усій у весні на мошилицю, бо жиди умисне загнали на пашу у таке місце, де є мотилиця». (В горах Гуцули знають менше більше певно, в котрих місцях вівці можуть дістати мотилиці І. П.). То діяло си перед 6 роками. Так то пан-отче жиди обмотували мене, аж доки не завели мене от куда. Мав сми се в суді казати, та не знаю, чи були би мене розуміли.

В попереднім оповіданю згадав Гуцул за «дорадчика» пан-отця, що був в Конетині. Щоби невинний не терпів, подаю за Гуцулом, що тим пан-отцем був о. Василь Козарішук, теперішній парох Рогізні. Як же страшно неподібний до свого брата — о. Дмитра!!!

Наконець годі мені поминути одной черти гуцульскої. Гуцул не хоче розуміти, що можна для него безкорисно, особливо коли він в нещастю, щось зробити; Гуцул за найменьшу дрібницю оплачуєсь все, всюди і всім щедро, — а за се хіснує в більшій часті те, що хіснував доси Павло Павучек. Хоть Гуцул майже всім і за все страшно солено оплачуєсь, та за те хотьби тобі ті опікуни на красивих словах яку таку дрібну прислугу для того Гуцула зробили, то і то ні — і ще повадто не соромлять ся перед сьвітом голосити, що Гуцул страшно здеморалізований, потребує науки-прави!! Приглядаючись зблизька уже 15 рік тим добродіям-опікунам маю намір при божій допомочи досить широку сільветку тих добродіїв подати, не щадячи нікого. — Повисше згадавем, що в справі Павла Павучека піславем лист до Д-ра Федака, а щоби Гуцул не мав короводів на почті, післав я мого слугу. Від мене на почту нема 1/2 км. і хотя, як я повисше згадав, Гуцул посідав всего 1 зр., то мимо того хотів щедро слугі платити — «за фатигу».

Іван Попель.

Нагорода за поліцейский донос.

Український письменник, С. А. Бердяев відніс ся до черновецкої «Буковини» з просьбою о обміну сего видавництва за «Кіевское Слово», котрого є сотрудином. Місто до редакції «Буковини» дійшло число «Кіевского Слова» до редакції «Православной Буковини», котра незвичайно урадувала ся такою обміною і вислала п. Бердяеву своє видавництво. Но тут вийшла погана «заковика». П. Бердяев завернув московське «изданіє», а притім написав кілька слів,

для редакції «Православной (читай: «Царославной») Буковини» дуже немилых. Озлобила ся тим дуже «Православная Буковина» і в своїх стовпцях оголосила поліцейский донос п. з. «Клясичная тонкость украинского поэта». Донос сей повторив соп атоге «Галичанин» в 12 числі. Подаємо сей донос в повнім змісті:

«Черновецкимъ почтовымъ урядомъ доставлено въ нашу редакцію отъ якого-то, до сихъ поръ намъ совершенно незнакомаго субъекта н-ръ 4243 «Кіевского Слова» съ слѣдующимъ адресомъ и примѣчаніемъ: «Кіевское Слово» (ежедн. Для обмѣна) на Жмеринку-Новоселица. Австрія, Черновцы. Почт. редакція Буковина. Czernowitz, Redact. Bukowina. (Адресъ отправителя: Кіевъ, Ново-Елисаветская, н-ръ 12, кв. 16, Литераторъ С. А. Бердяевъ)». Хотя въ адресѣ передъ словомъ «Буковини» нѣтъ имени прилагательного «православной», то мы, согласно съ почтов. урядом, и на минуту не сомнѣвались въ томъ, что онъ относится къ нашей редакціи, такъ какъ онъ составленъ на общерусскомъ языкѣ и этимологическимъ правописаниемъ, а не фонетическою какографією. Для того мы, удовлетворяя желанію его отправителя, вислали сейчас на его адресу н-ры нашей газеты въ убѣжденіи, что то який-то честный, любознательный закордонный русскій чоловікъ, интересующійся, подобно многимъ другимъ, судьбою буковинской Руси, желаетъ познакомиться съ ея житіемъ-бытіемъ хотя бы черезъ посредство нашей газеты. Но какое было наше удивленіе, когда мы вмѣсто дальшихъ обмѣнныхъ чисель «Кіевского Слова» получили отъ того же отправителя слѣдующее открытое письмо, преисполненное «поэтической нѣжності» которое мы не можемъ не объявити всенародно. Оно гласитъ дословно и буквально такъ: «Повідомляю редакцію «Православной Буковини», что разом з цією поштою звертаю єї часопись надіслану мені, бо ту вийшла помилка. Я хочу міняти ся з українсько-русскою газетою «Буковина» що і було добре видко з написаної на бандеролях адреси. А, крім того ще, Вам-же мусить бути відома моя безмежна ненависть ку москальфильскому духу й на прями, котрої ніколи не ховав у глибу сердца: се виразно сьвідочтвуютъ мої поезии! Достаточно остогидли нам клятї капаци на нашій бідній Україні, щоби інтересувати ся їх закордонними приятелями з Галичини або Буковини. Яко наймитів російської реакції, мы вважаємо вас за лютийших ворогів своїх! Кіів, 7/19 листопада. Сергій Бердяев.» У нас сьогодні уже всякій прекрасно знаєть, що україноманствующая наша клика составлена изъ двохъ сортовъ людей: изъ опасныхъ, заиродавшихъ себе политическихъ пошениковъ и изъ обманурыхъ первыми близорукыхъ, идущихъ за ихъ пустыми обѣщаніями якъ овцы за сѣномъ. Но къ котрому сорту україномановъ причисляють въ Росіи твари въ родѣ сего «славного «українсько-русского літератора і поета» С. А. Бердяева?...»

«Православная Буковина» і єї спільник в поліцейскім фаху «Галичанин» думали що в сей спосіб дойдуть п. Бердяеву, котрого за обиду «Православной Буковини» або повісить російска жандармерія, або що найменьше пішле на Сибір. Та Бердяев не злякав ся доносу і на руки «Буковини» прислав відповідь редактору «Православной Буковини», з котрої виймаємо деякі частини.

(Конецъ буде).

З політичного поля.

Вчерашні збори чеських послів до сойму і державної ради з Морави ухвалили обіслати міроку конференцію. На делегатів визначено Страньского, Зачека, Перека, Пражака, Конделя і Свовіля.

В Ostdeutsche Rundschau умістив пос. Вольф відкрите письмо до презеса сполученої лівиці, Функого, в котрім заявляє, що після его гадки намірена правительством конференція є не лишень безцільна, але і шкідна для німецького народа. Доки законодатною дорогою німецький язык не буде узнаний державним, доти ані він (Вольф), ані хто небудь з его сторонництва не засяде до конференції.

Виконуючий комітет чеських послів зберся аж 3. лютого в Празі на нараду, щоби рішити питаня обсилки мирової конференції і евентуально визначити відпоручників. Відпоручники ті одержать директиви, до котрих мали би беззглядно примінитись. Директиви ті обіймати муть максимальні і мінімальні постулати Чехів. Замітне при тім те, що лише молодоческі послы возьмуть участь в конференції. Старочехи, аграристи і омлядиністи полишать ся на боці.

Slovenski Gospodar, що виходить в Марбурзі, подав був недавно статію п. з. «Архикнязь Франц Сальватор і будуча війна з Німеччиною». В статії тій наведено уступи, будьто би писані мужем доньки нашого цесаря, Марії Валерії. В одному з таких уступів читаємо: «Архикнязь Франц-Сальватор признає, що Німеччина хоче через австрійські краї вибудовати міст до адрийського моря і тому скорше чи пізнійше, мусить прийти до війни між Австро-Угорщиною а Німеччиною». В иньшій уступі радить архикнязь Австрії, вийти в союз з Росією, щоби мати силу до війни з Німеччиною. На се оповіщує Pol. Correspondenz, що енунциації, підсунені ложно архикнязеві Франц-Сальваторови є місцями дословно переписаними з брошури «Про організацію австрійської артилерії», що вийшла в р. 1875, і котрої автором називано архикн. Ів. Сальватора.

З молодоческих кругів доносять, що розпоряджене міністра заряджує, що в праскім краєвім суді мають відбувати ся наради трибуналу, в розправах, ведених по чеськи, рівно-ж в чеській мові. По знесеню язикових розпоряджень відбували ся такі наради по німецки.

Англія вишле в протягу трех неділей до полудневої Африки 183 тисяч жовнірів і 400 пушок. Сили военні Боєрів виносили вже в році 1898 59 тисяч людей і 100 пушок.

Страйк в чеських, моравських і шлеских угляних закопах не лише не покінчений, але і нема виглядів на его поладнане. До страйкуючих прилучились ще робітники в північній Сирії, щоби тим більшу пресію зробити на властителях копалень. Правительство остигло в своїх заходах, довести до порозуміння між робітниками а хлібодавцями. Міністер Снеєв Боден і Блюмфельд вернули до Відня. В фабричних кругах змогла ся тревога, а дехто домагає ся, щоби правительство дорогою розпорядження означило відносини робітників до властителей закопів. Може бути, що теперішній недостаток угля буде полученій лиш зі шкодою приватних підприємств. Але справедливо боїть ся дехто грізних наслідків подібного страйку на случай мобілізації армії. Тоді могло би прийти до поважної катастрофи, бо всякі транспорти війська були би здержані. В сферах правительственных проєктують проте заложене запасових маґазинів угля.

НОВИНКИ.

— **Богослуженє за упокій бл. п. Вол. Барвіньського** відбуло ся в церкві СС. Василянков вчєра. Службу Богу відправив о. пралат Дольницький, а до парастасу станули ще оо. Чапельський, Стефанович і Гузар. В часі богослуженя співав хор панночок-інституток. На богослуженю явило ся сям разом досить значне число почитателів пок. Володиміра.

— **З ким лучать ся наші національні демократи?** З «угодовцями» виключена всяка злука, хоть они стоять на національнім ґрунті. Їх треба борювати на кождім кроці, хотьби они придбали які небудь концесії... Таке проголосила «тактика» нового руского сторонництва. За те ласкавіша она для кацапів, котрих також хоче поборювати, хоть не виключає з ними хвилевої злуки для побореня спільного противника, або для певних, конкретних, льокальних цілей. З ким хоче лучити ся нове «національне» сторонництво, се вияснить нам статія «Галичанина» п. з. «Наши внутренні дѣла», де читаємо такий знаменний уступ: «Отзвѣвъ политическаго Общества «Русская Рада» во Львовѣ, изданный недавно, (де сказано, що руский народ в Галичині ідентичний з московским. Прим. Ред.) такъ ясно опредѣляетъ принципы и стремленія нашей русско-народной партіи, якъ они до сихъ поръ не были нигдѣ и никѣмъ выражены. Сей отзвѣвъ аналогиченъ тому заявленію, яке сдѣлалъ въ отзвѣвъ п. з. Deutsche Brüder, появившемся во Львовѣ 23 августа 1848 г., Спиридівъ Литвиновичъ, тогданній катихитъ въ Черновцахъ, а потомъ галицкій митрополитъ. Онъ есть повтореніемъ того заявленія, которое

сдѣлалъ И. Наумовичъ въ 1866 году. (Ту розуміє ся статія п. з. «Поглядъ въ будущность», напечатана по нещасливім для Австрії бою під Садовою. Прим. ред.). Упомянутыя заявленія, сдѣланныя такъ авторитетными людьми, якъ Литвиновичъ и Наумовичъ, нынѣ повторены отъ имени всей русско-народной партіи ее органомъ, а то обстоятельство, разомъ съ полною ясностью и опредѣленностью выраженія, придаетъ ему тѣмъ большее значеніе. «Дѣло» въ своей притворной или дѣйствительной наивности киваетъ головою на то, что такія заявленія „припадаютъ какъ-разъ въ пору тяжкихъ для Австрій кризисовъ; въ 1866 г. послѣ Кениггреца, а въ 1899 г. во время парламентарной неурядицы и господства §-а 14“, но то обстоятельство именно и доказуетъ, что управление русско-народной партіи политически зрѣло и умѣетъ пользоваться благоприятными моментами якъ для ее вскрѣпленія, такъ и для утвержденія неподѣльной русской мысли на Галицкой Руси.» «Галичанинъ» говорить дуже ясно. Із таким сторонництвом хочуть лучити ся «українсько-руські націонали». Гратулюємо успіху! Недавними літами писав в «Правді» один з визначних людей нового руского сторонництва, що з кацапами не можна входити в ніяку злуку, бо в сей спосіб продовжує ся житє москвофільского сторонництва в Галичині, нині сей сам чоловік кладе свій підпис під відозвою нового сторонництва, що не виключає злуки з москвофілами. Якеж се сумне і безпримірне! «Дѣло» плаче, що ми добороємо нове сторонництво, а тимчасом рускі національні демократи поборюють самі себе своєю безпринципністю, увінчаною злукою з ренегатами.

— **Gazeta Narodowa** жалувала ся недавно на русченє школи народної в Жовкві. Один з поважних львівських Русинів подає нам до сеї справи таку замітку: «Не зашкодило би, щоби всі учителі народних шкіл більше говорили по руски, бо научили би ся рускої мови. В р. 1898/9 учив учитель Gramski в 4. класі в Жовкві рускої мови, але що лихо говорив, тож нераз місто рускої мови учив польської, хоть науки рускої було лише 2 год. тижнево. Чи се також називає ся русченем школи?»

— **Бібліотека ім. гр. Баворовских** буде небавом відкрита у Львові. Містить она в собі 18 тисяч книжок, брошур, друків, около тисячі рукописів, споре число образів і рисунків. З бібліотеки можна буде користати в вторник, середу, п'ятницю і суботу від год. 4—6 пополудни. Бібліотека буде поміщена при ул. Уейского ч. 2. Нема сумніву, що для студій над руским письменством і історією найде ся тут немало матеріалу.

— **Концерт Надіни Славянської в Тернополі** не повів ся. Артисти продукували ся майже перед порожніми лавками. Русини не явились тому на концерті, бо пані Надіна Славянська гесте Куглер іґнорує Русинів і оповіщує свої виступи афішами в мові польській або німецкій. У Львові веліла розліпити пані Славянська лише польські афіши, а наним кацапам се так подобало ся, що битком наповнили салю.

— **Згоріла церква** в Боднарці (пов. горлицкого) вибух дня 1. січня с р. огонь і знищив цілком церкву wraz з урядженем. Причиною огня було незгашене вуглє в кадильниці. Церква була обезпечена на 2.225 зр., але шкода мабуть значно більша.

— **Електричний трамвай** має небавом бути відкритий на Високий Замок. Скільки в тім правди, на разі годі сказати, бо про сей шлях трамваю говорить ся вже від кількох літ, а вступних робіт доси не видно.

— **До чудотворного рабіна** прийшла жидівка з просьбою, щоби він вилічив їй хорого мужа. Яко таку за ліченє зложила она 18 зр. Рабін прийшов до дому хорого, оглянув его і велів собі подати золотий ланцюшок або пять дукатів. Жінка принесла дукати, а рабін велів замкнути віконницю і потомки вложив до ручника дукати та обвязав ними шию хорого, наказуючи, щоби лежав так спокійно три доби. З нетерпеливості очікувано часу подужаня. Жидівка дотикала ся ручника і чула, що в нім лежать золоті монети. По тридневнім речинци розв'язано шию, розвинено ручник і місто пяти дукатів найдено.. пять корон. Жидівка полетіла з плачем до рабіна, але за ним вже слід застиг. Донесено на поліцію, але вже було за пізно.

— **Убийник, зловлений по 15 літах.** В селі Августдорф коло Снятина убито в р. 1884. Сеяя Думанського, робітника. Тіла убитого не найдено, бо оно було закопане в стайні. Підозрілого о убійство Галицкого увязнено свого часу, однак для браку доказів пущено на волю. По десяти літах чищено стайню, причім викопано трупа Думанського. Тепер вказувано загално на Галицкого, яко убійника. Галицкій дізнав ся про се і утік до Росії. Недавно прибув він на Буковину іноєгніто, щоби продати землю, яку дістав в спадщині по родичах. Тут увязнено его і відставлено до суду в Кіцмани. Убийник признав ся до злочину і додав, що убив Думанського тому, щоби зрабувати ему 30 зр.

— **Жертва нелюдского батька.** Віденьскі дне-

вники подають, що якийсь муляр, Франц Гансєлік, знущав ся через довгий час над своїм старшим сином, 7-літнім Францом в так страшній спосіб, що вкінци сусіди мусіли донести про се поліції. Хлопця, тяжко пораненого віддано до шпиталю, а нелюдского батька увязнено. Слідство виказало, що батько, налоговый п'яниця, цілими днями побивав бідного хлопця аж до крови.

— **Святотатства** допустив ся, як доносять з Берна, один 16-літній молодець Карло Товарец з Кльобук. Він дав ся замкнути в тамошнім костелі, порозбивав скарбону і підручну касу, поміщену в закрестії, і забрав 30 корон. Крім того украв з головного олтаря богато срібних посудів і з'їв св. Евхаристию. Коли рано вітворено костел, він незамітно вийшов, щоби продати скрадені річі, але при продажі его увязнено.

— **Наслідки пиянства.** В селі Корничі, коломийского повіта, вертав недавно вечером з корши пияний селянин Ів. Гаврилук. Місто до дому, зайшов він над Прут і сів на березі, щоби спочати. Другого дня рано найдено его замерзлого без знаку житя.

— **Праця і ошадність.** В Дебречині помер недавно селянин Іван Кивещді, що полишив 3 міл. корон майна. Так величезного майна доробив ся він власною працею і ошадністю, бо хотай доходи его були великі, не видавав він річно більше як 2.400 корон. В завіщаню призначив понад 700.000 К. на добродійні ціли.

— **Вандрівка по сьвітї.** Редакція Wiener Sonn- u. Montags Ztg. доносить, що має лист, який немало подорожував по сьвітї. Лист вислано з Варшави під адресою: «Перша Токайска фабрика коньяків». З незвісних причин заїхав лист до Китаю, а звідси до Токіо в Японії. Там якийсь почтовий урядник дописав: «Токай, Семплінський комітат, Угри» і виправив лист до Європи. З Токаю відослано лист до головного складу вина в Döbling, а звідси до згаданої редакції.

— **Незвичайні наслідки мінеральної води.** В лікарскім товаристві в Ліоні один з лікарів згадав в своїм рефераті про незвичайний случай. Один 45-літвий пацієнт, хорий від кількох літ на цукрову хоробу і висланий до Карльсбаду на купелі, коли напив ся води зі славного жерела Спрудель, ослаб так, що не міг сам вернути до мів. Заведено его до найблизшого готелю і доперва по трех годинах приведено до сьвідомости. З огляду, що хорий не терпів ранше на епілепсию і ніколи не лучалось ему так ненадійно омлівати, можна сей обяв було приписувати хіба діланю мінеральної води, до якої не був призвичаєний. На спеціальне запитанє відповів купелевий заряд, що в Карльсбаді стверджено подібний случай не перший раз, а причину такого наглого ослабленя приписують всі упевню мінеральною водою.

— **Поїзд без служби.** Незвичайний випадок приключив ся в тих днях на льокальній залізниці Бакенав-Рідесгайм-Крайцнах. На стациї Бакенав один з подорожних запросив цілу службу поїзду на вино. Коли в найліпше бавлено ся, поїзд виїхав зі стациї без персоналу. Подорожні, що лишили ся в вагонах, вискакували один по другім з нараженем власного житя. Перед самим Рідесгаймом не стало в локомотиві пари, а що крім сего один з вагонів був загальмований, поїзд станув серед поля. Телефоночно повідомлений директор залізниці в Крайцнах, виїхав локомотивою до утекшого поїзду, завернув его з дороги, забираючи з поворотом подорожних, які передше повискакували. В Бакенав обяв провід поїзду підмогоричений персонал і поїзд станув по 2-годиннім опізнєню в Крайцнах.

— **В кількох словах.** Фридрих Вільгельм III, прадід тепер пануючого німецкого цесаря був дуже ляковичний в бесіді і о скільки міг, говорив поодинокими словами. Коли перебував в купелевім місци, Теплицях, дізнав ся одного дня, що там находить ся якийсь угорекій вельможа, що так само короткими словами промавляє. — «Хочу пізнати» сказав король і казав собі того пана показати. Слідуючого дня стрінули ся оба при жерелі і завели таку розмову: «Купелі?» — «Пити.» — «Війсковий?» — «Вельможа.» — «Таак...» — «Поліцай?» — «Король.» — «Гратулюю.»

— **Величезне місто.** Недавно оголошена англійска статистика подає, що Лондон, після найновішого спису людности, має 6,500.000 душ населеня. Число мешканців сего міста побільшає ся річно о 50.000 душ; що три мінути родить ся, а що пять минут умирає одна особа. Довгота улиц Лондону вносить 13.000 кілометрів. 31% населеня не має сталого і заповненого бутя. В поліції є занотованих 220.000 доб.є звісних проступників. Мешканці сего міста з'їдають річно: 400.000 волів, 1,500.000 баранів, 8 мільонів всякого рода птиць, 400 міль. фунтів риби, 500 міль. остриг і випивають 1000 міль. гальб пива.

— **Дрібні вѣсти.** Вінчанє п. Івана Каратницкого, укінченого богослова з п-ю Оленою Раков-

скою відбуде ся дня 18. с. м. в Боднаріві. — Каспра Войнара, краківського академіка, що майже цілий рік пересидів в варшавській цитаделі за перевіз польських книжок через кордон, увільнено і відослано до Кракова.

Наука, штука, література.

«Літературно-Науковий Вістник» книжка II. за лютий 1900 р. поміщує: «Наш альбом» Моли-
тва, П. Куліша. Гіпатія, Г. Комарова. Недбалість, Ф. Ганнусенка. Із поезій Грицька Керверенка. Із поезій С. В. З днів журби, Марка В—а. — «Образки з гуцульського життя» І. Злодія злови-
ли. II. Раз мати родила! — «Перехресні стежки» повість Івана Франка. — «Над усіх неморальні» оповіданє Л. Катренка. — «Із оповідань Людві-
ка Тома» І. Тверді голови. II. Смерть. — «Із по-
смертних оповідань Гі де Мопасана» І. Весняним
вечером. II. Батько Мільон. III. Коло помершої.
— Атта Троль «Сон літньої ночі». Поема Генріха
Гайне. — «Розвід в минувшості і теперіш-
ности». З поводу нового німецького кодекса. Подав
П. Родняк. — «Новини нашої літератури» І. По-
вісті і оповідання І. С. Левицького, Л. Ч. II. Стра-
шний ворог, книжка про горілку, Івана Липи. —
«З російської України» І. Сумний стан теперіш-
нього українського театру. Драматичні твори
Сластина, Гната Хоткевича. — «Журнал і публі-
ка» написав Іван Франко. — «Хроніка і бі-
бліографія».

Помимо що вовна і розгар подоро-
жіли о 30% — продає
ковдри і матраци по давних низьких цінах
лише спеціальва робітня і магазин постели
5—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Коперника ч. 5. Цінники даром.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годині				відходить о годині			
	6:10	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:50	з	Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	6:15	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	7:10	з	Зимної-води	6:30		» » » дв. Підзамче	
	7:40	з	Янова	6:30	до	Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
	7:55	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:45	до	Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
	7:44	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	9:10	до	Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
	8:05		» » » на дв. головний	9:25	до	Янова	
	8:15	з	Сокаля, Рави рускої	9:35	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.	
1:30	9:00	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.	9:53		» » » дв. гол.	
	11:15	з	Ярослава і Любачова	10:10	до	Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова	
1:50	11:55	з	Іцкан, Чернівців і Станиславова	12:50	до	Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
	1:01	з	Янова			» » » тільки в неділі і свята	
	1:40	зі	Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно	2:15	до	Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята	
2:20	5:15	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	9:45	до	Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:35	5:40		» » » на дв. голов.	2:55	до	Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів	
	5:55	з	Сокаля, Белзця і Любачова	3:05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
				3:15	до	Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
				3:20	до	Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
				3:26	до	Брухович	
				5:25	до	Ярослава	
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з	Кракова (Відня) Самбора, Хирова	6:21	до	Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з	Іцкан, Сучави	6:40	до	Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
		з	Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	6:50	до	Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	7:58	з	Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:00	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	8:15	з	Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:10	до	Сокаля і Рави рускої	
	8:14	з	Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	7:20	до	Тернополя дворець головний	
	9:21	з	Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту	7:42	до	» » » дворець Підзамче	
	9:55	з	Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	7:47	до	Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
12:30	10:10	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.	8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
	10:08		» » » на дв. голов.	9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. в . і слз.		
	10:25	з	Лавочного (Пешту) Хирова	2:36	10:40	до	Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави
	12:10	зі	Скольного, Калуша	10:50	до	Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	
	3:05	з	Підволочиск на дворець Підзамче	11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. голов	
	3:31		» » » на дворець головний	11:32		» » » дв. Підз	
2:16	6:01	з	Кракова (Відня), Самбора, Сянока	4:10	до	Кракова (Відня, Берліна)	
				5:50	до	Брухович від 7. мая до 10. ве ня	

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне п. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовлення і посередничить в закупні:
Світло церковне
вирост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.
Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.
Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посилок почт. в ціні по зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах.
78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицького еміграційного руху, в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедія в 3. актах з сільського життя.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віну.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міського побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедія в 1. акті опрацьована після німецького.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерійних пригод.
Ціна книжки 15 кр.
На поштову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропігійській книгарні.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕРЪ”

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі зваради, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиx.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія «обезпечєнь користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року виносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ». Інформації уділяє Дирекція листовна.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Хто хоче заробити 400 марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**

Ammoncen Exped. **K. F. Wojtan** Leipzig-Lindenau.